

TRANSFORMACJE CYFROWE I TECHNOLOGIE INNOWACYJNE W EKONOMII

ZBIÓR MATERIAŁÓW Z MIĘDZYNARODOWEJ NAUKOWO-PRAKTYCZNEJ KONFERENCJI INTERNETOWEJ

Część 2.

ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

Частина 2.

Redakcja naukowa:
Ireneusz Żuchowski
Zoia Sharlovych
Olena Dudnyk

Łomża-Charków
14-15.03.2024

**MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W ŁOMŻY, RZECZPOSPOLITA POLSKA
PRYWATNA INSTYTUCJA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
"CHARKOWSKI UNIWERSYTET TECHNOLOGICZNY "SHAG", UKRAINA**

**МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ ПРИКЛАДНИХ НАУК В ЛОМЖІ, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА
ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХАРКІВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ШАГ» (ХАРКІВ, УКРАЇНА)**

Redakcja naukowa:

dr inż. Ireneusz Żuchowski, dr Zoia Sharlovykh, dr Olena Dudnyk

За науковою редакцією:

Іренеуш Жуховскі, Зоя Шарлович, Олена Дудник

Transformacje cyfrowe i technologie innowacyjne w ekonomii [wydanie elektroniczne]: zbiór materiałów Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji Internetowej, Łomża – Charków, 14-15.03.2024 r. / Redakcja naukowa: Ireneusz Żuchowski, Zoia Sharlovykh, Olena Dudnyk. Łomża: Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży; Charków : PISzW "Charkowski Uniwersytet Technologiczny "SHAG", Ukraina. Wydawnictwo: MANS w Łomży, Część 2. 2024. 413 s. Format PDF ; publikacja internetowa ; depozytariusz instytucjonalny.

Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці [електронне видання] : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, Ломжа - Харків, 14-15.03.2024 / Наукові редактори: Іренеуш Жуховскі, Зоя Шарлович, Олена Дудник. Ломжа : Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі; Харків : ПЗВО "Харківський технологічний університет "ШАГ", Україна. Видавництво: MANS в Ломжі, Частина 2. 2024. 413 с. PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний депозитарій.

Recenzenci:

dr hab. Agnieszka Brelik, prof. ZUT, Zachodniopomorski Uniwersytet Techniczny w Szczecinie
prof. dr hab. Oleksandra Mandych, Państwowy Uniwersytet Biotechnologiczny, Ukraina

RADA REDAKCYJNA:

dr Olena Dudnyk, PISzW "Charkowski Uniwersytet Technologiczny "SHAG", Ukraina
dr inż. Ireneusz Żuchowski, prof. MANS, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska
dr Maria Majboroda, PISzW "Charkowski Uniwersytet Technologiczny "SHAG", Ukraina
dr Tymur Makushenko, PISzW "Charkowski Uniwersytet Technologiczny "SHAG", Ukraina
mgr Nataliia Moshenets, Pierwszy Ukraiński Bank Międzynarodowy, Ukraina
dr Nadiia Kolpachenko, PISzW "Charkowski Uniwersytet Technologiczny "SHAG", Ukraina
dr Zoia Sharlovykh, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska

ISBN 978-83-969222-8-1

Zbiór powstał z gotowych materiałów dostarczonych przez autorów. Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za materiały przekazane do publikacji.

Збірник сформований з готових матеріалів, наданих авторами. Видавець не несе відповідальності за надані до публікації матеріали.

Wydawnictwo: MANS w Łomży

Spis treści / Зміст

Wprowadzenie / Вступ	7
Майборода Марія, Дема Мар'яна РОЛЬ ЛІДЕРСТВА ТА ЕФЕКТИВНІ ПІДХОДИ МОТИВАЦІЇ В УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ В ЕПОХУ ІННОВАЦІЙ	9
Майбородіна Наталія, Герасименко В'ячеслав ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	19
Manachynska Yulia INNOVATIONS IN TEACHING AND LEARNING PRACTICES IN UKRAINE'S HIGHER EDUCATION	26
Митрофанова Лілія АНАЛІТИКА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ УКРАЇНИ	31
Міщук Євгенія АНАЛІТИЧНІ НАВИЧКИ У КЕРУВАННІ ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	39
Мотрич Анна УКРАЇНСЬКА СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМА ПІД ЧАС ВІЙНИ	45
Мошенець Наталія БЕЗПЕРЕРВНЕ ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК СКЛАДОВА МЕНЕДЖМЕНТУ КОМПАНІЙ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ	51
Муромцева Юлія ТРАНСФОРМАЦІЇ РИНКУ ПРАЦІ В КОНТЕКСТІ НАСЛІДКІВ ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ	57
Нагаєв Віктор, Земляна Людмила, Вашечко Сергій ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ НАВИЧОК ПЕРСОНАЛУ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	62
Нагаєв Віктор, Червоний Сергій, Безнос Євгеній ЦИФРОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ: ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	72
Надтока Максим ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОЦЕСІВ УХВАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ЧАСТИНІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ЯК РУШІЙНА СИЛА ВІДНОВЛЕННЯ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС	81
Наумова Тетяна, Старосільська Валерія РЕІНЖИНІРИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ КОМПАНІЙ З НАДАННЯ ПОСЛУГ ДОСТАВКИ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ	87
Neroda Tetyana METODY ZWIĘKSZANIA EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA LOKALNYMI ŁAŃCUCHAMI LOGISTYCZNYMI W INTELIGENTNEJ FABRYKI DRUKU	93
Нестеренко Оксана, Крутова Анжеліка МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ІНДЕКСУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА СУСПІЛЬСТВА	102

Омельяненко Галина, Парій Світлана ЗМІНА ВЕКТОРА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З ТУРИЗМУ ВІДПОВІДНО ДО ЦИФРОВІЗАЦІЇ ГАЛУЗІ	112
Оніщенко Кристина, Кущенко Олена АНАЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	118
Опанасенко Віталій ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНО-РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ МАЙБУТНІМИ АГРОІНЖЕНЕРАМИ ДИСЦИПЛІНИ «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ ТА МЕЛІОРАТИВНІ МАШИНИ»	123
Остапенко Роман ВВЕДЕННЯ В МЕТОДИ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ	129
Охман Наталя, Ільїна Ірина ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ДИЗАЙНУ ЗАСТОСУНКУ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ДИСЛЕКСІЄЮ .	139
Охман Наталя, Лобасова Анастасія СПЕЦИФІКА РОЗРОБКИ ДИДАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	145
Передера Альона АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ВІЙНИ НА ДОСЯГНЕННЯ ЦСР В УКРАЇНІ	150
Petrov Viktor, Fomichova Anna, Smihunova Olena THE ROLE OF WORK MOTIVATION IN INCREASING THE COMPETITIVENESS OF THE ENTERPRISE	157
Побережна Владислава, Кущенко Олена АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЦІН СУЧАСНОГО БУДІВЕЛЬНОГО РИНКУ УКРАЇНИ	162
Подаков Євгеній АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	170
Покришень Дмитро, Антонова Марія ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ НАПИСАННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУ	175
Пономарева Надія, Москаленко Павло, Золотухіна Світлана МОЖЛИВОСТІ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ..	185
Порфіренко Володимир, Дехтяренко Дмитро СТРАТЕГІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ	191
Порфіренко Володимир, Лойко Марія УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	197
Проценко Наталія КОМПЕТЕНЦІЇ І ЗНАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ...	204
Птуха Катерина, Кущенко Олена СТАТИСТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ РИНКУ РІПАКУ В УКРАЇНІ	209
Пуш Олена НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	217
Пшеничний Ілля СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	221
Рехман Вікторія, Декалюк Олена СТРАТЕГІЯ ПЛАНУВАННЯ В УПРАВЛІННІ МІЖНАРОДНОЮ ФІРМОЮ	226

Саламаха Арсен РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВДОСКОНАЛЕННІ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ	233
Савченко Сергій, Аблязова Наталія МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАЛУЧЕННЯ ПЕРСОНАЛУ	238
Савченко Катерина, Кущенко Олена СТАТИСТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	243
Сагачко Юлія ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	252
Садовий Микола, Трифонова Олена, Булюбаш Сергій ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС РОЗРОБКИ ВІРТУАЛЬНОГО ВИКЛАДАЧА ДЛЯ ГЕЙМІФІКАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	258
Самусь Тетяна ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ	264
Свинаренко Наталія ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ОНЛАЙН-ФОРМАТІ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ В УКРАЇНІ	270
Сергієнко Тетяна ТЕОРЕТИКО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ВИМІРИ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	278
Симоненко Єлизавета РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗРОБЦІ ВІЗУАЛЬНОГО КОНТЕНТУ	283
Стинич Олександр СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СУБ'ЄКТАМИ	290
Storozhuk Dmytro DEVELOPMENT STRATEGY FOR EFFICIENT MANAGEMENT SYSTEM OF PRODUCTION REMAINS COLLECTION IN PRINTING ENTERPRISE	296
Сукач Олена, Сарана Леся ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	302
Товкачова Анастасія, Федоренко Карина, Тимошенко Наталія ВПЛИВ ВІЙНИ НА ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ	307
Феденко Дмитро, Онищук Ігор POWER BI ЯК ЗАСІБ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	314
Tsivka Vlada IT INDUSTRY AND UKRAINE'S DIGITAL FRONT: STATUS AND DEVELOPMENT PROSPECTS	319
Чекан Ольга, Жуковська Валентина ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ	327

Чеканюк Катерина ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ ЗАСОБАМИ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ	332
Chemodanova Maryna NURTURING EXCELLENCE: THE CONTINUOUS DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL SKILLS IN MODERN SPECIALISTS	339
Черненко Варвара, Костенко Оксана ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОГО ІНТЕЛЕКТУ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ	344
Черненко Оксана, Кіпятков Володимир, Стусь Сергій РОЛЬ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЛОГІСТИЦІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ	351
Черненко Оксана, Лисенко Давід АНАЛІЗ ВПЛИВУ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ, ЕЛЕКТРОННИХ КУРСІВ ТА ІНШИХ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ НА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК	359
Chutova Natalia "SOFT SKILLS" COMPETENCES: SOCIOLOGICAL ANALYSIS	364
Shmyhel Olha MODERN DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY IN ACCOUNTING	372
Shpilkin Andrii LEADERSHIP IN THE DIGITAL TRANSFORMATION ERA: DEVELOPING SOFT SKILLS FOR STUDENT COMPETITIVENESS	379
Шутяк Дарія, Петренко Ольга СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ В ГАЛУЗІ СТРАХУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	385
Щеглова Ярослава, Кущенко Олена АНАЛІТИКА ВАЖЛИВОСТІ РІЗНОСТОРОННЬОЇ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	390
Shcherban Elena WAYS TO ACTIVATE RISK INVESTMENTS IN THE SPHERE OF INNOVATION IN UKRAINE CONSIDERING GLOBAL EXPERIENCE	394
Юденкова Олена СИХРОНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ З ТРЕНДАМИ РИНКУ ПРАЦІ ТА ПОТРЕБОЮ НА СУЧАСНІ КВАЛІФІКАЦІЙНІ НАВИЧКИ ФАХІВЦІВ ШЛЯХОМ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСТНОГО ПІДХОДУ	403

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ВІЙНИ НА ДОСЯГНЕННЯ ЦСР В УКРАЇНІ

*Передера Альона, здобувач вищої освіти 1-го бакалаврського рівня
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, rederalena4@gmail.com
Науковий керівник: Куценко Олена, кандидат економічних наук (PhD), доцент ЗВО
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
lena_kush@ukr.net*

Анотація. Війна Росії проти України є важливою подією, яка має великий вплив на світ. Окрім людських жертв, вона суттєво впливає на довкілля, економіку та суспільство. Повномасштабне вторгнення викликало послідовні події, які мають глобальні наслідки, особливо в енергетиці та продовольстві. Війна створює серйозну загрозу досягненню Цілей сталого розвитку в Україні. У даній статті ми проаналізували вплив воєнних дій на біофізичні, соціальні, економічні та партнерські Цілі сталого розвитку, які враховують усі аспекти. Наслідки війни відчутні на різних рівнях, від регіонального до глобального, і залишаються предметом подальших досліджень. Проте слід зазначити головне, що закінчення війни та мир є ключовими аспектами для досягнення Цілей розвитку до 2030 року.

Ключові слова: Цілі сталого розвитку, війна в Україні, економіка, суспільство, клімат, вплив війни.

Abstract. Russia's war against Ukraine is a significant event that has a profound impact on the world. Apart from human casualties, it significantly affects the environment, economy, and society. The full-scale invasion has triggered events with global consequences, especially in energy and food security. The war poses a serious threat to achieving the Sustainable Development Goals in Ukraine. In this article, we analyze the impact of the conflict on the biophysical, social, economic, and partnership aspects of sustainable development, considering all aspects. The consequences of the war are felt at various levels, from regional to global, and remain the subject of further research. However, it should be noted that the cessation of hostilities and peace are key aspects for achieving the development goals by 2030.

Keywords: Sustainable Development Goals, war in Ukraine, economy, society, climate, war impact.

Постановка проблеми. Війна в Україні стала дуже важливою подією, що відобразилась на різноманітних сферах суспільного життя, економіки, екології та соціальної стабільності країни. Через це дуже важливим завданням є дослідити вплив війни на процес

досягнення Цілей сталого розвитку в Україні. Дане дослідження дозволяє розглянути важливість припинення воєнних дій, як ключового чинника для досягнення ЦСР та забезпечення миру та стабільності в регіоні. Також дослідження може виявитися корисним для розробки політичних програм, прийняття управлінських рішень та формування міжнародної співпраці для забезпечення миру та сталого розвитку в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над дослідженням Цілей сталого розвитку та впливу війни в Україні на ЦСР працювали та працюють багато українських та іноземних науковців. Даній темі присвячують свої статті такі науковці, як Гайдучський І. П., Голобородько А. І., Павлюк. К. В., Іващенко О. Б., Симочко. Л. Ю., Паулу Перейра, Веньву Чжао, Мігель Інасіо, Дамія Барсело [1].

Формування цілей статті (постановка завдання). Основними завданнями статті є проведення комплексного аналізу впливу війни в Україні на процес досягнення ЦСР, визначення ключових аспектів економічного, соціального та екологічного впливу війни на різні сфери сталого розвитку в Україні. А також виявлення можливих стратегій та заходів для забезпечення подальшого прогресу в досягненні Цілей сталого розвитку навіть в умовах війни.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 2015 році в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН з сталого розвитку. На Саміті було прийнято рішення змінити світ до 2030 року за допомогою досягнення 17 цілей сталого розвитку. В рамках 17 цілей було встановлено 169 завдань.

Усі члени ООН приєдналися до процесу досягнення цілей сталого розвитку та виконання поставлених завдань. Україна, як член ООН, теж не була винятком, тому було започатковано інклюзивний процес досягнення ЦСР в Україні. Кожну ціль було розглянуто окремо та враховано специфіку національного розвитку нашої країни. В результаті, було затверджено чітку національну систему, що складається з 86 завдань. Ці завдання національного розвитку, індикатори для моніторингу їх виконання та цільові орієнтири для досягнення до 2030 року було відображено в Національній доповіді “Цілі сталого розвитку: Україна”. Відповідно до цього, в Україні було розпочато низку реформ спрямованих на здійснення соціально-економічних перетворень та зміцнення демократичного устрою [2].

З 2015 до 2019 року Україна старанно намагалась досягти поставлених цілей. В результаті було досягнуто прогресу за 15 із 17 Цілей сталого розвитку. За ЦСР 10 «Скорочення нерівності» Україна погіршила свої результати. За ЦСР 13 «Пом’якшення наслідків зміни клімату» обчислити прогрес неможливо у зв’язку з відсутністю цільового орієнтиру (рис. 1).

Рисунок 1 - Прогрес у досягненні Цілей сталого розвитку Україною до 2019 року

Джерело: складено автором за даними: 2. Data on the achievement of the Sustainable Development Goals. State Statistics Service of Ukraine. Retrieved (date of application 06.03.2024) [3]

Примітка: Кожна Ціль складається з таргетів, які потім розділяються на показники. Прогрес за ціллю розраховується за середнім з-поміж таргетів (а значення таргету за середнім з показників).

Попри вплив COVID-19, до 2030 року Україна могла повністю досягти великої кількості поставлених цілей сталого розвитку, проте початок повномасштабного вторгнення у 2022 році вніс свої корективи. Війна між Україною та Росією спровокувала величезну хвилю подій, що мають негативний вплив на суспільство, довкілля та економіку. Відповідно цей вплив створив серйозну загрозу досягненню Цілей сталого розвитку не лише для країн, які безпосередньо беруть участь у війні, але й для інших країн, особливо тих, що розвиваються, які є більш уразливими до економічних факторів. Найбільшою перешкодою до досягнення ЦСР, війна стала саме для України. Безпосередньо війна вплинула на процес досягнення всіх Цілей сталого розвитку, як на біофізичні так і на соціальні та економічні ЦСР. Розглянемо більш детальний вплив повномасштабного вторгнення на досягнення ЦСР в Україні [4].

Вторгнення Росії в Україну дуже негативно вплинуло на економічні ЦСР. З початком повномасштабного вторгнення країна зіштовхнулася з великою хвилею еміграції, безробіття, підвищення цін та збільшення рівня бідності. Війна призвела до скорочення робочих місць,

близько п'яти мільйонів робочих місць в Україні було втрачено. Відповідно це призвело до зменшення доходів населення, а це має прямий вплив на процес досягнення ЦСР 1 «Подолання бідності» та ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання». За даними Світового банку рівень бідності в Україні зріс з 5,5% у 2021 році до 24,2% у 2022 - за межею бідності опинились 7,1 мільйона людей. Востаннє Україна мала такі показники у 2006-2007 роках. Відповідно ми можемо прийти до висновку, що через війну Україна втратила 15 років прогресу (рис. 2).

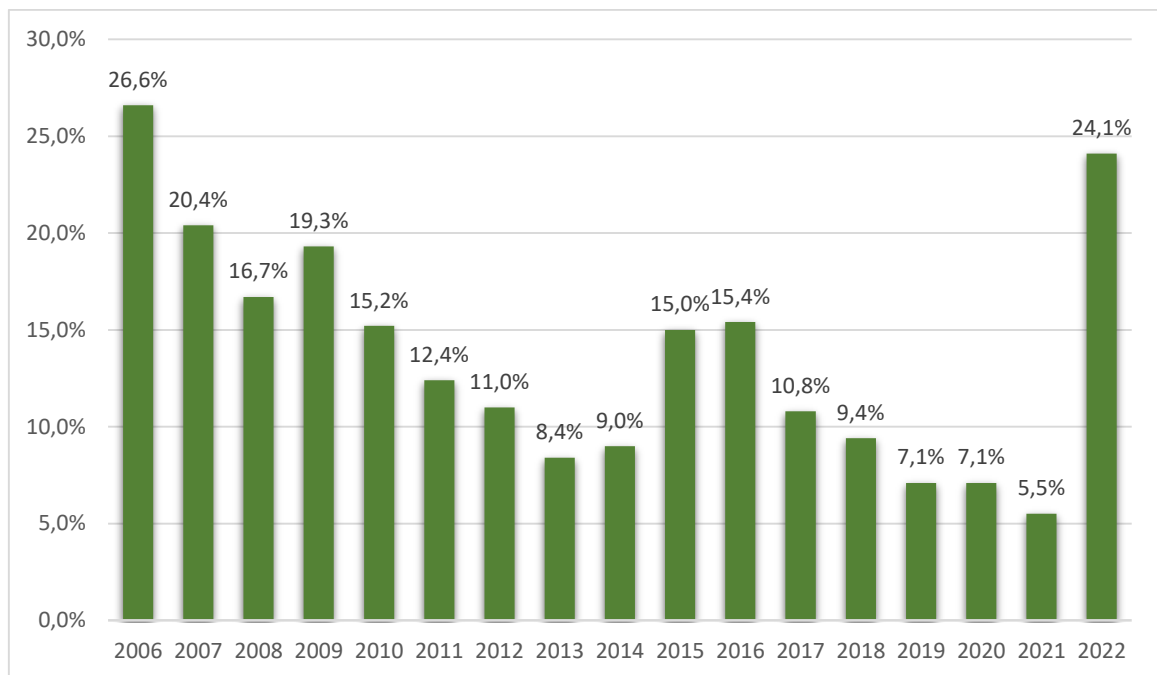

Рисунок 2 – Динаміка рівня бідності в Україні в 2006 – 2022 рр.

Джерело: рисунок створено на основі опрацьованих матеріалів: 7. The World Bank. The World Bank in Ukraine. (date of application 07.03.2024) [5]

Примітка: до відсотка бідних відноситься населення, що живе менш ніж на 5,5\$ на день.

Крім того, у 2022 році національна економіка втратила 29,2% реального валового внутрішнього продукту, а середньорічна інфляція в Україні в 2022 році становила 20,2%. Доволі помірна інфляція 2022 р. в Україні при масштабних руйнуваннях виробничої бази та інфраструктури була пов'язана з тим, що західний кордон України залишався відкритим, а сусідні країни не були охоплені війною. У такий спосіб значна частина споживчого попиту в Україні задовольнялася за рахунок імпорту [6].

Та все ж суттєвих втрат від війни зазнала і українська промисловість. За 2022 р. промислове виробництво України впало на 38%. А сума збитків у промисловості і торгівлі оцінюється фахівцями Світового банку в 10,9 млрд доларів. При цьому потреби у

відновленні для цих секторів на період до 2033 року складають 23,2 млрд дол. США. 80% із цієї суми – це прогнозовані витрати на відбудову і модернізацію виробничих приміщень, машин і обладнання, відновлення складських запасів [5].

Така ситуація має вплив на ЦСР, але поки що нам допомагає імпорт товарів із закордону, та не слід забувати про окуповані території. На даних територіях неможливо врегулювати економічну ситуацію та впевнено забезпечити населення продуктами харчування. Через постійні обстріли нечасто вдається доставити в окуповані міста та села гуманітарну допомогу, тому багато людей страждає від голоду. А це безпосередньо знижує індикатори ЦСР 2 «Подолання голоду» та відповідно ЦСР 3 «Гарне здоров'я».

Крім того, воєнні дії впливають і на інші ЦСР. Внаслідок російської агресії було пошкоджено близько 33% інфраструктури по всій країні: 305 мостів, 19 аеропортів, 110 залізничних станцій та 24 тис. км доріг, а також майже 160 тисяч будівель і споруд. За попередніми оцінками, загальний обсяг втрат інфраструктури в Україні склав \$35,3 млрд, і ця цифра збільшується щодня. Тому, можна зробити висновок, що індикатори ЦСР 9 «Інновації та інфраструктура» та ЦСР 11 «Сталий розвиток міст та спільнот» зазнали великого зниження [1].

Крім впливу на економіку війна має величезний вплив і на суспільство. Ми вже згадували про голод на окупованих територіях, але крім цього воєнні дії завдають і іншу шкоду населенню України. Через війну в Україні було зруйновано приблизно 3790 навчальних закладів і нажалі ця цифра продовжує зростати. Не всі школярі та студенти на даний час мають змогу навчатися офлайн, адже через постійні обстріли та загрозу життю та здоров'ю, вони змушені навчатися дистанційно. А люди, що знаходяться на окупованих територіях в більшості випадків взагалі не мають змоги навчатись ні офлайн ні дистанційно. Загалом, можна сказати, що воєнні дії мають надзвичайний вплив на зниження якості освіти в Україні та ЦСР 4 «Якісна освіта».

Обстріли в Україні ведуться і по закладах охорони здоров'я. На жаль, це зменшує спроможність країни обслуговувати населення та запобігати потенційним спалахам захворювань. В Україні більшість наявних людських медичних ресурсів спрямовується на постраждалих внаслідок воєнних дій, що затримує діагностику та лікування інших захворювань. Крім того, під час війни забруднення повітря, ґрунту та води зростає, що ставить під загрозу здоров'я населення та підвищення смертності. А це все та ще маса негативних аспектів впливу війни перешкоджає досягненню ЦСР 3 «Міцне здоров'я та благополуччя» в Україні.

Як ми бачимо війна Росії проти України завдала значних спустошень, зокрема руйнувань або пошкоджень будинків, шкіл, лікарень та інших важливих громадських

об'єктів. Але крім того, ще й позбавила громадян необхідних ресурсів, як-от води, електроенергії. Виділення токсичних елементів з боєприпасів, пожежі і руйнування промислової інфраструктури призвели до збільшення забруднення води протягом десятиліть, впливаючи на ресурси питної води. Ця ситуація є серйозною та, як очікується, з часом погіршуватиметься. А це обмежує досягнення ЦСР 6 «Чиста вода та санітарія». Також в наслідок постійних обстрілів страждає енергетична інфраструктура. Через це населення має непостійне та неякісне енергопостачання. А це перешкоджає досягненню ЦСР 7 «Відновлювана енергія».

Ну і звичайно слід зазначити величезний негативний вплив війни на морські та наземні екосистеми та зміну клімату. Загальновідомо, що війни збільшують викиди парникових газів безпосередньо в атмосферу, внаслідок вибухів, пожеж, розливів, руху військових транспортних засобів, лісових пожеж і забруднень. Дані викиди осідають на льодовиках, а це сприяє таненню. Проміжне оцінювання показало, що викиди парникових газів за 18 місяців або 555 днів війни склали 150 млн тонн CO₂. Це більше, ніж річні викиди парникових газів у такій високоіндустріальній країні, як Бельгія. Крім того руйнування греблі у Новій Каховці у червні 2023 року стало однією із найбільш руйнівних подій як для людей, так і для природи і теж безпосередньо вплинуло як на клімат так і на морські та наземні екосистеми. Дослідження екологів показали, що війна посилює фізичну та хімічну деградацію ґрунту, забруднення води, вирубку лісів. А це прямий доказ того, що Україна та інші країни ООН не зможуть показати високі результати у досягненні ЦСР 13 «Боротьба зі зміною клімату» та ЦСР 15 «Збереження екосистем суші» [7].

Також відомо, що війна негативно впливає на морське середовище. Хоча більшість бойових дій ведуться на суші, кілька бойових дій було зафіксовано в Чорному морі, де деякі кораблі були затоплені та було зафіксовано витік нафтопродуктів. Крім того, кількість мін, встановлених у Чорному морі, невідома, що збільшує невизначеність їх впливу на морське середовище. Вплив війни потенційно може вплинути на Чорне море та навколишні країни (Україну, Румунію, Болгарію, Туреччину, Грузію та Росію). Посилення бойових дій і забруднення різко впливають на і на біорізноманіття Чорного моря. Було відомо, що понад 3000 дельфінів були знайдені мертвими зі слідами від водяних мін або бомб. Таким чином, спроможність не лише України, а й інших чорноморських країн виконати ЦСР 14 «Збереження морських екосистем» знаходиться під загрозою [1].

Висновки. Як ми бачимо війна має величезний вплив на досягнення ЦСР. Впливаючи на різноманітні аспекти такі як суспільство, економіка, довкілля, воєнні дії знижують індикатори ЦСР та порушують налагоджений процес досягнення Цілей сталого розвитку.

Даний вплив поширюється не лише на Україну, але і на інші країни-члени ООН та створює регіональні та глобальні проблеми.

Однак, попри нові виклики та проблеми Україна повинна продовжувати свій шлях досягнення ЦСР. Для того щоб повернути досягнутий процес наша країна повинна докласти максимум зусиль. Оскільки, лише систематичне втілення та постійний контроль ЦСР-орієнтованої стратегії, підкріпленої доказовою базою (фактами та даними), разом з ЦСР-бюджетуванням можуть гарантувати успішне досягнення ЦСР. Якісні ЦСР-дані, збагачені розбиттям на складові, повинні стати основою для розробки обґрунтованих управлінських рішень в обставинах обмежених ресурсів. Однак, слід пам'ятати, що ключовим фактором успішного відновлення та досягнення ЦСР є досягнення надійного й тривалого миру. Повернувши мир, ми не лише зможемо отримати прогрес в ЦСР 16 «Мир та справедливість», а досягти прогресу і в усіх інших Цілях сталого розвитку. Від цього залежить добробут нашої країни, наше майбутнє та майбутнє наших дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Paulo Pereira. Wenwu Zhao (2022). The Russian-Ukrainian armed conflict will push back the sustainable development goals. *Geography and Sustainability*. № 3. P. 277-287. (date of application 07.03.2024)
2. Goals of sustainable development and Ukraine. Government portal. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina> (date of application 06.03.2024)
3. Data on the achievement of the Sustainable Development Goals. State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua/> (date of application 06.03.2024)
4. Peredera A. A., Diaghileva O. V. Kushchenko. O. I. (2021). Analytical assessment of ukraine's progress in achievement of SDG. *Today's science: from research to strategic decisions: materials III International Student Scientific Conference*. NGO "Youth Scientific League". № 1. P. 6-8. (date of application 07.03.2024)
5. The World Bank. The World Bank in Ukraine. <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (date of application 07.03.2024)
6. Bohdan T. (2023). Financial and economic consequences of the war. Tatyana Bohdan's blog. LB. Ua. Retrieved from https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/550614_finansovoeconomichni_naslidki.html (date of application 07.03.2024)
7. Leonard de Klerk (2023). The impact of the Russian war in Ukraine on the climate. *Ecodia*. Retrieved from https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2024/01/Report-2023_December_UA_compressed.pdf (date of application 08.03.2024)